

Komplementär- och alternativmedicinska metoder i SBU:s publikationer åren 1989–2018

SBU BEREDER | UNDERLAG TILL ANNAN MYNDIGHET ELLER UPPDRAGSGIVARE

MARS 2019 | WWW.SBU.SE/298

Bakgrund och syfte

De metoder som används utanför den etablerade hälso- och sjukvården i syfte att till exempel lindra eller bota sjukdom benämns ofta som komplementär och alternativ medicin (KAM). Enligt direktivet till den statliga utredningen "Ökat patientinflytande och patientsäkerhet inom annan vård och behandling än den som bedrivs inom den etablerade vården" behövs mer kunskap om dessa metoder [1]. I direktivet konstateras även att det finns olikheter mellan länder i vad som avses med komplementär och alternativ medicin, och att en enhetlig definition saknas.

Utredaren i den statliga utredningen, Kjell Asplund, gjorde en förfrågan till SBU om att göra en inventering av metoder som skulle kunna anses vara komplementär- och/eller alternativmedicinska i SBU:s publikationer [2]. Syftet var att resultatet av inventeringen skulle kunna användas som ett underlag för vidare bearbetning i utredningen.

SBU har därför genomfört denna inventering av möjliga KAM-metoder i samtliga SBU:s rapporter publicerade under åren 1989–2018 i serierna SBU Utvärderar, SBU Kartlägger, SBU Kommenterar och SBU Bereder samt svar från SBU:s upplysningstjänst. Ett utdrag har även gjorts ur SBU:s databas med vetenskapliga kunskapsluckor av poster märkta med ämneskategorin "komplementärmedicin" den 31 december 2018. I databasen ingår främst kunskapsluckor som identifierats i SBU:s rapporter, Socialstyrelsens nationella riktlinjer och rapporter från regionala HTA-enheter.

För en kort beskrivning av SBU:s uppdrag, se [Faktaruta 1](#).

Faktaruta 1 SBU:s uppdrag.

SBU, Statens beredning för medicinsk och social utvärdering, är en myndighet som har i uppdrag att göra oberoende utvärderingar genom att kritiskt granska forskningsresultat som publicerats om metoder och insatser inom hälso- och sjukvård inklusive tandvård. SBU har även i uppdrag att granska kunskapsläget för metoder och insatser inom socialtjänst och området funktionstillstånd/-hinder. Granskningarna görs genom ett samarbete mellan SBU och ledande experter.

Metod för inventeringen

Inventeringen av KAM-metoder i SBU:s publikationer genomfördes i huvudsak av två personer vid SBU:s kansli. Vid inventeringen användes definitioner ([Faktaruta 2](#)) från den statliga utredningen [3]. För att identifiera KAM-metoder i publikationerna lästes dessa översiktligt. Därefter genomfördes en elektronisk sökning på vissa nyckelterm, till exempel "komplementär", "alternativmedicin" och "KAM". Några av rapporterna var enbart tillgängliga i pappersform och elektronisk sökning var därmed inte möjlig. En förteckning över de publikationer som omfattas av inventeringen finns i [Bilaga 1](#). Dessutom gjordes ett utdrag ur SBU:s databas med vetenskapliga kunskapsluckor (<https://www.sbu.se/vkl>) märkta med ämneskategorin "komplementärmedicin".

Faktaruta 2 Den statliga utredningens operationella definitioner, anpassade till utredningens direktiv [3].

Komplementär och alternativ medicin (KAM) är den komplementära och alternativa vårdens (KAV:s) idé- och kunskapsmässiga bas. Med komplementär och alternativ medicin/vård avses hälso- och sjukvårdsrelaterade metoder och andra åtgärder som helt eller huvudsakligen tillämpas utanför hälso- och sjukvården.

Integrativ vård syftar till att under vissa villkor integrera komplementära metoder med de metoder som hälso- och sjukvården använder.

Hälso- och sjukvård är den vård som utförs av yrkesutövare som står under IVO:s tillsyn och som antingen har vetenskaplig evidens eller stöds av beprövad erfarenhet bland professionerna inom hälso- och sjukvården.

Vid inventeringen användes följande utgångspunkter:

- De avgränsningar som tillämpades utöver definitionen från den statliga utredningen ([Faktaruta 2](#)) sattes utifrån svar på specifika frågor till utredaren [2]. Avgränsningarna innebär i stort att:
  - Metoder inom diagnostik och psykoterapi ingår endast i mindre utsträckning.
  - Fysisk träning generellt och dieter som modifierar makronutrientier ingår inte.
  - Åtgärder som ges av socialtjänst eller skola har inte inkluderats, utom i de fall där personal från hälso- och sjukvård/skolhälsovård är de som ger behandlingen.
  - Vid osäkerhet om en metod kan betraktas som KAM valdes genomgående att ta med denna. Det kan därför diskuteras om flera av metoderna i denna sammanställning är KAM eller inte. Ett sådant exempel är olika former av självhjälpsbehandling.

- Metoder inom tandvård som kan vara aktuella har tagits med.
- I huvudsak har KAM-metoder tagits med där SBU har kvalitetsbedömt studierna. Några få undantag gäller KAM-metoder som identifierats i en kartläggning av evidensbaserad äldrevård och i svar från SBU:s upplysningstjänst.
- I denna inventering anges inte kunskapsläget för de KAM-metoder som identifierats i publikationerna, då detta kan ha förändrats över tid.

Resultat av inventeringen

Sammanställning av KAM-metoder i samtliga SBU:s publikationer

I [Bilaga 2](#) och [3](#) redovisas resultatet av inventeringen:

- I [Bilaga 2](#) listas de KAM-metoder som identifierats i SBU:s rapporter och svar från SBU:s upplysningstjänst.
- I [Bilaga 3](#) listas poster märkta med ämneskategorin ”komplementärmedicin” i SBU:s databas med vetenskapliga kunskapsluckor.

I de två följande avsnitten ges exempel på såväl vanliga KAM-metoder och tillstånd som på rapporter där många KAM-metoder förekommer.

KAM-metoder och vanliga tillstånd i SBU:s rapporter

[Tabell 1](#) visar exempel på KAM-metoder som återfinns i flera rapporter. Gemensamt för metoderna är att de ofta förekommer vid många olika tillstånd. Ett av de mest förekommande tillstånden är smärta, till exempel långvarig smärta och smärta i rygg och nacke.

Tabell 1 Några KAM-metoder och vanliga tillstånd i SBU-rapporterna.

KAM-metod	Vanliga tillstånd
Akupunktur	Depression, urininkontinens, smärta i rygg och nacke, sömnbesvär, astma/KOL, kokainberoende, bröstcancer och stroke
Avslappning	Rehab vid bröstcancer, depression hos äldre, smärta i nacke och ländrygg, opiat- eller alkoholmissbruk, sömnbesvär, astma hos barn och ungdomar, social fobi och högt blodtryck
Biofeedback	Urininkontinens, astma/KOL, ADHD, smärta i rygg, smärta i ansikte och käkar samt förhöjt blodtryck
Fettsyror (omega)	Demens, autismspektrumtillstånd, astma, ADHD, benartärsjukdom, depression och endometriosis
Hypnos	Tandvårdsrädsla, högt blodtryck, astma/KOL, posttraumatiskt stressyndrom, rökavvänjning, fetma, långvarig smärta och trängningsinkontinens
Hälsokostpreparat Till exempel: rosenrot, pro-, pre- och synbiotika, ginkgo biloba, honung, medel från växtriket (frossört, humle, kamomill, kava kava m.fl.), valeriana, folsyra, johannesört, pumpakärneextrakt, krom, vitlök, Padma-28, ingefära, nyponpulver, harpagoört, rökelsetråd, avokado-/sojabönsextrakt, sälgbark, wobenzym	Stress, utmattningssyndrom, spädbarnskolik, IBS, förstoppning, hosta, sömnbesvär, demens, prostataförstoring, autismspektrumtillstånd, KOL, depression, ångest, fetma, benartärsjukdom, långvarig smärta och endometriosis
Laser	Smärta i rygg, nacke, käkar, huvudvärk och förebyggande av oral mukositis vid cancer
Ljus (olika typer, ej laser)	Depression, demens, huvudvärk och nacksmärta, ländryggssmärta, trycksår och benartärsjukdom
Massage	Smärta i nacke och ländrygg, sömnbesvär, astma, smärta i ansikte och käkar, smärta allmänt, under och inför förlossning, kognitiva sjukdomar hos äldre och spädbarnsmassage
Meditation	Utmattningssyndrom, högt blodtryck, alkoholproblem, långvarig smärta och stress
Mindfulness	Spelberoende, depression, långvarig smärta och stress
Musik	Kognitiva sjukdomar hos äldre (t.ex. demens), schizofreni, depression, sömnbesvär, autismspektrumtillstånd och långvarig smärta
Qigong, Tai chi	Astma, långvarig smärta, depression hos äldre, stress, osteoporos (förebyggande fall) och sömnbesvär
Transkutan elektrisk nervstimulering (TENS)	Olika smärttillstånd hos såväl barn som vuxna, sårhäkning hos äldre, stroke, urininkontinens och fibromyalgi
Ultraljud	Ländryggssmärta, nacksmärta, långvarig smärta, hudsår och bensår
Vitaminer	Demens, lunginflammation hos barn, alkoholabstinens, i förebyggande syfte (t.ex. cancer, infektioner, neurologiska sjukdomar, diabetes), osteoporos, autismspektrumtillstånd, ADHD, benartärsjukdom, endometriosis och kroniskt trötthetssyndrom
Värme	Ryggbesvär, whiplashskada, nacksmärta, smärta i ansikte och käkar, långvarig smärta och fibromyalgi
Yoga	Smärta, astma/KOL, sömnbesvär, förhöjt blodtryck och hetsättningsstörning
Zink	Kronisk parodontit, lunginflammation, förkylning, osteoporos och bensår

SBU-rapporter som innehåller flera KAM-metoder

I drygt 60 av de totalt 411 rapporterna i serierna SBU Utvärderar, SBU Bereder, SBU Kommenterar och SBU Kartlägger publicerade under åren 1989–2018 identifierades en eller flera KAM-metoder. Nedan listas ett urval av SBU-rapporter som innehåller flera KAM-metoder. Publiceringsår anges inom parentes.

- Autismspektrumtillstånd – diagnostik och insatser, vårdens organisation och patientens delaktighet (2013)
- Rehabilitering vid långvarig smärta (2010)
- Behandling av sömnbesvär hos vuxna (2010)
- Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions (2008)
- Metoder för behandling av långvarig smärta (2006)
- Behandling av ångestsyndrom (2005)
- Behandling av depressionssjukdomar (2004)
- Ont i ryggen, ont i nacken (2000)
- Behandling av astma och KOL (2000)
- Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär (1999)

KAM-metoder i svar från SBU:s upplysningstjänst och SBU:s databas med vetenskapliga kunskapsluckor

I 30 av de totalt 264 svaren från SBU:s upplysningstjänst identifierades KAM-metoder. Två exempel är trädgårdsterapi eller bildterapi vid kroniskt trötthetsyndrom och dansterapi vid utvecklingsstörning eller autismspektrumtillstånd.

I SBU:s databas med vetenskapliga kunskapsluckor identifierades cirka 60 poster märkta med ämneskategorin ”komplementärmedicin”. Exempel på sådana poster rör meditation vid ADHD, yoga vid depression samt zonterapi vid urininkontinens hos äldre. Totalt innehöll databasen 2 257 poster den 31 december 2018.

Diskussion

Metod för inventeringen

I denna inventering användes definitioner av KAM ([Faktaruta 2](#)) från den statliga utredningen ”Ökat patientinflytande och patientsäkerhet inom annan vård och behandling än den som bedrivs inom den etablerade vården” [1,2]. Syftet med inventeringen var att resultatet skulle kunna användas som ett underlag för vidare bearbetning inom utredningen. Vid tvekan om en metod skulle betraktas som KAM eller inte, valde SBU att genomgående ta med denna i syfte att förse utredningen med ett underlag som fångat ett brett spektrum av möjliga KAM-metoder. Detta innebär att vissa av de metoder som SBU valt att inkludera i denna inventering, kanske inte faller inom ramen för en mer bearbetad definition som utredningen kan ha kommit fram till. Antalet KAM-metoder som utvärderats i SBU:s publikationer skulle i så fall kunna vara överskattat i denna inventering.

Det finns också en risk att KAM-metoder ”missats” i inventeringen, då det tillvägagångssätt som var möjligt var att läsa en större mängd rapporter översiktligt i kombination med elektronisk sökning på vissa nyckel-termer. Några av de äldre rapporterna var dessutom enbart tillgängliga i pappersform och därmed inte sökbara elektroniskt.

Resultat av inventeringen

Vilka ämnen SBU har valt att ta upp för utvärdering, och hur dessa har avgränsats, kan ha påverkat hur många och vilken typ av KAM-metoder som förekommer i publikationerna. Av [Tabell 1](#) framgår att akupunktur, massage, olika vitaminer, transkutan elektrisk nervstimulering (TENS) och avslappning är metoder som utvärderats vid olika tillstånd och som vid inventeringen har betraktats som KAM. Exempel på vanliga tillstånd är smärta i rygg och nacke, sömnbesvär och astma.

De typer av KAM-metoder och tillstånd som förekommer i svar från SBU:s upplysningstjänst följer i stort sett samma mönster som för de rapporter som är ett resultat av ett mer omfattande SBU-projekt. Svaren från upplysningstjänsten bygger på frågor från frågeställare verksamma inom hälso- och sjukvården. Ett trettio-tal av de totalt 264 publicerade svaren rör KAM-metoder.

Det fanns förhållandevis få poster med KAM-metoder i databasen med vetenskapliga kunskapsluckor. Detta kan till viss del förklaras av att databasen startades först år 2010.

Vid inventeringen dokumenterades inte kunskapsläget för de KAM-metoder som identifierades, då detta kan förändras över tid. Nya vetenskapliga studier kan ha tillkommit efter publiceringen av de publikationer som gått igenom. Resultatet av denna inventering svarar därför inte på en fråga om hur evidensen för de KAM-metoder som redovisas ser ut idag.

Referenser

1. Kommittédirektiv: Dir. 2017:43. Ökat patientinflytande och patientsäkerhet inom annan vård och behandling än den som bedrivs inom den etablerade vården. Stockholm: Socialdepartementet. Tillgänglig från: <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/kommittedirektiv/2017/04/dir.201743/>.
2. Inventering av SBU:s rapporter beträffande KAM-metoder – Komplementär och alternativ medicin (Registrerade handlingar. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) nr SBU 2018/619. 1. Stockholm: SBU).
3. Operationell definition av KAM från den statliga utredningen (Registrerade handlingar. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) nr SBU 2018/619. 9. Stockholm: SBU).

Bilagor

Bilaga 1

SBU-rapporter publicerade under åren 1989–2018 i serierna SBU Utvärderar, SBU Kartlägger, SBU Kommenterar och SBU Bereder samt svar från SBU:s upplysningstjänst. Endast tillgänglig på www.sbu.se/298 som Excelfil.

Bilaga 2

KAM-metoder identifierade i SBU:s rapporter och svar från SBU:s upplysningstjänst publicerade under åren 1989–2018. Även tillgänglig som Excelfil på www.sbu.se/298.

Bilaga 3

Poster i SBU:s databas med vetenskapliga kunskapsluckor märkta med ämneskategorin ”komplementärmedicin” den 31 december 2018. Även tillgänglig som Excelfil på www.sbu.se/298.

Denna rapport ingår i serien SBU Bereder. Beredning av frågor för andra myndigheters eller aktörs verksamhet eller beslut, exempelvis till nationella riktlinjer. Vetenskapligt kunskapsunderlag tas fram av medarbetare på SBU i samarbete med ämnessakkunniga. Arbetsprocessen för att ta fram underlaget varierar beroende på frågeställning och behov.

Rapporten kan laddas ner från www.sbu.se/298
registrator@sbu.se • Diarienummer: SBU 2018/34
ISSN: 1400-1403 • Grafisk produktion: Anna Edling, SBU

Projektgrupp från SBU

Projektledning

Karin Rydin, Lena Wallgren

Övriga projektdeltagare

Helena Domeij, Irene Edebert, Anna Attergren Granath, Monica Hultcrantz, Malin Höistad, Miriam Entesarian Matsson, Mikael Nilsson och Sofia Tranæus

Citera denna rapport: SBU. Komplementär- och alternativmedicinska metoder i SBU:s publikationer åren 1989–2018. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU); 2019. SBU-rapport nr 298. ISBN 978-91-88437-40-2.

Bilaga 2

Tabell 1 KAM-metoder identifierade i SBU:s rapporter och svar från SBU:s upplysningsstjänst publicerade under åren 1989–2018.

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Dry Needling vid smärta	Dry Needling	Publ datum 2018-05-24	2018		Svar från SBU:s upplysningsstjänst
Vitaminer, mineraler, laktobakterier och fiskolja för smärtlindring vid endometriös	Endometriös – diagnostik, behandling och bemötande	277	2018	171, 173	SBU Utvärderar
N-palmitoylethanolamin (analog till anandamid, som anges ha antiinflammatoriska, smärtlindrande, immunhämmande och antioxidanta effekter och polydatin, ett växtextrakt med antiinflammatoriska egenskaper) vid smärta vid endometriös	Endometriös – diagnostik, behandling och bemötande	277	2018	171, 173	SBU Utvärderar
Wobenzym vital (blandning av enzym som bedöms påverka cytokinhalt och aktivitet av mastceller – en antiinflammatorisk och antioxidanteffekt) före och efter endometrioscirurgi	Endometriös – diagnostik, behandling och bemötande	277	2018	171, 173	SBU Utvärderar
Dieter för barn och ungdomar med autismspektrumtillstånd eller ADHD (glutenfri och mjölkfri kost, ketogen kost, kost där socker eller olika tillsatssämnen utesluts, kosttillskott)	Kost vid ADHD och autismspektrumtillstånd	ut201826	2018		Svar från SBU:s upplysningsstjänst
Manualbaserat självhjälpprogram i grupp baserat på teorier om self efficacy och Energy Envelope Theory vid myalgisk encefalomyelit (kroniskt trötthetssyndrom, ME/CFS)	Myalgisk encefalomyelit och kroniskt trötthetssyndrom (ME/CFS)	295	2018	30, 32	SBU Bereder
Vitamin D3 vid myalgisk encefalomyelit (kroniskt trötthetssyndrom, ME/CFS)	Myalgisk encefalomyelit och kroniskt trötthetssyndrom (ME/CFS)	295	2018	30, 32	SBU Bereder
Program riktade till familjehemsföräldrar och familjehemsplacerade barn t.ex. Emma-dockor, Nallekort, Tejping	Insatser för bättre fysisk och psykisk hälsa hos familjehemsplacerade barn	265	2017	33	SBU Utvärderar
<i>Utfallen är psykisk och fysisk hälsa inklusive tandhälsa. Metoderna ges dock inom socialtjänst.</i>					
Kinesioterapi för att behandla tillstånd inom primärvård och idrottsmedicin	Kinesioterapi	Publ datum 2017-11-07	2017		Svar från SBU:s upplysningsstjänst
Mobila appar (mobil hälsa/mhälsa) inom egenvården för personer med långvariga sjukdomar och tillstånd (diabetes, astma, KOL eller hjärt-kärlsjukdom)	Patientdelaktighet i hälso-och sjukvården – en sammanställning av vetenskapliga utvärderingar av metoder som kan påverka patientens förutsättningar för delaktighet	260	2017	105–107	SBU Bereder
<i>E-hälsa är inte traditionell KAM men kommer i en mängd olika former idag, till exempel som självhjälpbehandling.</i>					

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Minskat sockerintag för att minska risken för candidainfektion	Socketrintag och svampinfektion med candida	Publ datum 2017-05-08	2017		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Mineralvatten som innehåller natriumbikarbonat (t.ex. Vichyvatten) för att behandla svampinfektion med candida i munhålan	Vichyvatten för att behandla svampinfektion med candida i munhålan	Publ datum 2017-06-12	2017		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Välfärdsteknik för äldre personer med eller vid risk för psykisk ohälsa: digitala verktyg eller teknik som exempelvis surfplattor, robotar, spel, appar (dator-program), mobiltelefoner, informationsteknologi eller digitala tjänster som personen skaffat själv eller erhållit av vården eller någon annan. Även verktyg avsedda för träning kan ingå.	Välfärdsteknik – digitala verktyg som social stimulans för äldre personer med eller vid risk för psykisk ohälsa. En kartläggning av systematiska översikter	268	2017	10	SBU Kartlägg
<i>E-hälsa är inte traditionell KAM men kommer i en mängd olika former idag, till exempel som självhjälpsbehandling.</i>					
Epi-No (upplåslbar silikonballong) inför förlösning för prevention av analsfinkterskador	Analsfinkterskador vid förlösning	249	2016	33	SBU Utvärderar
Varna kompresser under förlösning för prevention av analsfinkterskador	Analsfinkterskador vid förlösning	249	2016	32	SBU Utvärderar
Massage av mellangården under förlösning för prevention av analsfinkterskador	Analsfinkterskador vid förlösning	249	2016	32	SBU Utvärderar
Massage av mellangården under graviditet för prevention av analsfinkterskador vid förlösning	Analsfinkterskador vid förlösning	249	2016	32	SBU Utvärderar
Massage av mellangården med olja eller vax för prevention av analsfinkterskador vid förlösning	Analsfinkterskador vid förlösning	249	2016	32	SBU Utvärderar
Yoga vid hetsättningsstörning	Behandling av hetsättningsstörning	248	2016	28	SBU Utvärderar
Minfulness vid hetsättningsstörning	Behandling av hetsättningsstörning	248	2016	47	SBU Utvärderar
Zink vid svår lunginflammation hos barn	Behandling av luftvägsinfektioner hos barn med läkemedel och andra preparat	251	2016	54	SBU Kartlägg
A-vitamin vid lunginflammation hos barn	Behandling av luftvägsinfektioner hos barn med läkemedel och andra preparat	251	2016	54	SBU Kartlägg
Honung eller halstabletter (lozenges) vid hosta hos barn	Behandling av luftvägsinfektioner hos barn med läkemedel och andra preparat	251	2016	52	SBU Kartlägg
Nässköljning vid binäsinflammation hos barn	Behandling av luftvägsinfektioner hos barn med läkemedel och andra preparat	251	2016	33	SBU Kartlägg

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Zink vid förkylning hos barn	Behandling av luftvägsinfektioner hos barn med läkemedel och andra preparat	251	2016	33	SBU Kartlägg
Behandling med autogen träning eller basal kroppskänedom för stressrelaterade sjukdomar	Behandling med basal kroppskänedom eller autogen träning för stressrelaterade sjukdomar	Publ datum 2016-09-13	2016		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Perkutan tibial nervstimulering (PTNS) vid överaktiv blåsa	Effekt av perkutan tibial nervstimulering (PTNS) vid överaktiv blåsa	Publ datum 2016-02-25	2016		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Ledmobilisering med syfte att åstadkomma smärtlindring och normalisering av funktion och rörlighet i rörelseapparaten	Mulligan-metoden	Publ datum 2016-09-13	2016		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Interferensterapi vid ländryggssmärta	Preventiva insatser vid akut smärta från rygg och nacke – effekter av fysisk träning, manuell behandling och beteendepåverkande åtgärder	245	2016	68	SBU Utvärderar
Akupunktur vid akut ländryggssmärta	Preventiva insatser vid akut smärta från rygg och nacke – effekter av fysisk träning, manuell behandling och beteendepåverkande åtgärder	245	2016	85	SBU Utvärderar
Mindfulness i kombination med KBT för att behandla beroende av spel om pengar (hasardspelsyndrom)	Spel om pengar	254	2016	25–26	SBU Bereder
Spiegelterapi vid nedsatt motorik i armen eller handen efter stroke	Vetenskapligt underlag till Socialstyrelsens nationella riktlinjer för strokesjukvård	269	2016	879	SBU Bereder
Spiegelterapi vid neglekt efter stroke	Vetenskapligt underlag till Socialstyrelsens nationella riktlinjer för strokesjukvård	269	2016	867	SBU Bereder
TENS vid smärta i skuldran efter stroke	Vetenskapligt underlag till Socialstyrelsens nationella riktlinjer för strokesjukvård	269	2016	777	SBU Bereder
Bolttäcke vid demenssjukdom	Vetenskapligt underlag till Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom	267	2016	333	SBU Bereder
Vårdarsång vid demenssjukdom, måttlig till svår	Vetenskapligt underlag till Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom	267	2016	315	SBU Bereder

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Vitamin B vid demenssjukdom	Vetenskapligt underlag till Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom	267	2016	227	SBU Bereder
Vitamin D vid demenssjukdom	Vetenskapligt underlag till Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom	267	2016	217	SBU Bereder
Omega 3 fettsyror vid demenssjukdom	Vetenskapligt underlag till Socialstyrelsens nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom	267	2016	201	SBU Bereder
Arginin i fluortandkräm, fluorskölj eller andra tandvårdsprodukter som innehåller fluor	Arginin för att förebygga karies	2014-05	2015	6, 8	SBU Utvärderar (Alert)
Ljusterapi vid depression hos äldre	Behandling av depression hos äldre	233	2015	21, 109	SBU Utvärderar
Handarbete vid depression hos äldre	Behandling av depression hos äldre	233	2015	108	SBU Utvärderar
Sällskapsspelet mahjong vid depression hos äldre	Behandling av depression hos äldre	233	2015	108	SBU Utvärderar
Tai chi vid depression hos äldre	Behandling av depression hos äldre	233	2015	108	SBU Utvärderar
Qigong vid depression hos äldre	Behandling av depression hos äldre	233	2015	108	SBU Utvärderar
Self-worth therapy vid depression hos äldre	Behandling av depression hos äldre	233	2015	103	SBU Utvärderar
Probiotika, prebiotika eller synbiotika vid behandling av IBS (irritabel tarm) och funktionell förstoppning	Behandling av IBS (irritabel tarm) och funktionell förstoppning med probiotika, prebiotika och synbiotika	2015_09	2015		SBU Kommenterar
Meditation, rosenrot och qigong vid maladaptiv stressreaktion och utmattningssyndrom	Behandling av stressrelaterade sjukdomar, med fokus på maladaptiv stressreaktion och utmattningssyndrom	Publ datum 2015-06-16	2015		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Hantverksterapi såsom träslöjd för att minska symtom på till exempel depression, ångest och stress, och öka livskvalitet och funktionalitet	Hantverk som terapiform till personer med psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar	Publ datum 2015-06-10	2015		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Öronakupunktur (i synnerhet enligt NADA-protokoll) som behandling vid sömnbesvär	Öronakupunktur vid behandling av sömnbesvär	Publ datum 2015-03-25	2015		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Dansterapi för behandling av utvecklingsstörning eller autismspektrumtillstånd	Dansterapi vid utvecklingsstörning eller autismspektrumtillstånd	Publ datum 2014-06-27	2014		Svar från SBU:s upplysningsjänst

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Spådbarnsmassage för friska, fullgångna barns vålmående, sömn, stress, magont och anknytning till föräldrarna	Effekter av spädbarnsmassage (baby-massage) hos friska och fullgångna barn	Publ datum 2014-10-01	2014		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Hypnos vid tandvårdsrädsla eller beteendeproblem	En systematisk kartläggning och granskning av systematiska översikter inom barn- och ungdomsvården – vad vet vi egentligen?	230	2014	4, 7	SBU Kartlägg
Triclosan för att förebygga karies och parodontit hos barn och ungdomar	En systematisk kartläggning och granskning av systematiska översikter inom barn- och ungdomsvården – vad vet vi egentligen?	230	2014	9, 11	SBU Kartlägg
Feldenkraismetoden för att förebygga eller behandla sjukdom/ skada vid olika tillstånd, till exempel MS, nacksmärta eller cancer	Feldenkraiss för behandling och prevention	Publ datum 2014-02-05	2014		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Grön rehabilitering som behandling hos personer som är sjukskrivna för stressrelaterad ohälsa	Grön rehabilitering vid stressrelaterad ohälsa	Publ datum 2014-05-30	2014		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Lågeffektlaser (LLLT) vid behandling av nacksmärta	Laserbehandling vid nacksmärta	2014-03	2014		SBU Utvärderar (Alert)
Meditationsprogram (mindfulness, mantrameditation) mot stress vid ohälsa	Meditationsprogram mot stress vid ohälsa	2014_11	2014	1	SBU Kommenterar
Laser och monokromatiskt ljus vid behandling av trycksår	Svårläkta sår hos äldre – prevention och behandling	226	2014	110–111	SBU Utvärderar
Tillväxtfaktorer, nervtillväxtfaktorer (NGF) vid trycksår hos äldre	Svårläkta sår hos äldre – prevention och behandling	226	2014	109	SBU Utvärderar
Zinkoxidimpregnerat bandage vid bensår	Svårläkta sår hos äldre – prevention och behandling	226	2014	82	SBU Utvärderar
Ultraljud vid bensår	Svårläkta sår hos äldre – prevention och behandling	226	2014	80	SBU Utvärderar
Larvterapi vid bensår	Svårläkta sår hos äldre – prevention och behandling	226	2014	79	SBU Utvärderar
TENS vid sårhäkning hos äldre	Transkutan elektrisk nervstimulering (TENS) vid sårhäkning hos äldre	Publ datum 2014-05-22	2014		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Uttryckande konstterapi vid behandling av utmattningsdepression, posttraumatiskt stressyndrom (PTSD), trauma, bipolär diagnos, ångestsyndrom, självskadebeteende, social fobi, panikångest och ADHD	Uttryckande konstterapi vid psykisk ohälsa	Publ datum 2014-06-27	2014		Svar från SBU:s upplysningsjänst

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Vårdhund med förare för äldre i särskilt boende	Vårdhund för äldre i särskilt boende – en systematisk översikt om effekter och vetenskapligt stöd	SoS 2014-1-25	2014		SBU Utvärderar (SoS)
Probiotika eller kost fri från komjölk för att lindra symptom vid spädbarnskolik	Åtgärder för att lindra spädbarnskolik	Publ datum 2014-04-28	2014		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Yoga vid schizofreni	Åtgärder för att stödja personer med schizofreni att förändra ohälsosamma levnadsvanor	232	2014	7, 8, 9	SBU Kartlägg
Tomatismetoden (lyssningsmetod) vid ADHD	ADHD – diagnostik och behandling, vårdens organisation och patientens delaktighet	217	2013	140, 161	SBU Utvärderar
Holding vid ADHD	ADHD – diagnostik och behandling, vårdens organisation och patientens delaktighet	217	2013	136, 160	SBU Utvärderar
Kosttillskott (vitamin B, vitamin D, magnesium) vid behandling av ADHD	ADHD – diagnostik och behandling, vårdens organisation och patientens delaktighet	217	2013	132, 137, 160	SBU Utvärderar
Kosttillskott (omega 3/omega 6) vid behandling av ADHD	ADHD – diagnostik och behandling, vårdens organisation och patientens delaktighet	217	2013	154, 137	SBU Utvärderar
Diet (ris, kött, grönsaker, päron, vatten) vid behandling av ADHD hos barn	ADHD – diagnostik och behandling, vårdens organisation och patientens delaktighet	217	2013	152	SBU Utvärderar
Biofeedback (neurofeedback) vid behandling av ADHD	ADHD – diagnostik och behandling, vårdens organisation och patientens delaktighet	217	2013	134, 150, 160	SBU Utvärderar
Datorstödd träning av arbetsminnet vid ADHD hos barn	ADHD – diagnostik och behandling, vårdens organisation och patientens delaktighet	217	2013	134, 151	SBU Utvärderar
<i>E-hälsa är inte traditionell KAM men kommer i en mängd olika former idag, till exempel som självhjälpsbehandling.</i>					
Probiotika vid autismspektrumtillstånd	Autismspektrumtillstånd – diagnostik och insatser, vårdens organisation och patientens delaktighet	215	2013	242, 244	SBU Utvärderar

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Vitaminer (B6, B12, D) och magnesium vid autismspektrumtillstånd	Autismspektrumtillstånd – diagnostik och insatser, vårdens organisation och patientens delaktighet	215	2013	242, 244, 246	SBU Utvärderar
Fleromättade fettsyror/omega-3-fettsyror vid autismspektrumtillstånd	Autismspektrumtillstånd – diagnostik och insatser, vårdens organisation och patientens delaktighet	215	2013	242, 246	SBU Utvärderar
Kostråd/exklusionsdiet/ gluten- och kaseinfri diet vid autismspektrumtillstånd	Autismspektrumtillstånd – diagnostik och insatser, vårdens organisation och patientens delaktighet	215	2013	242–243	SBU Utvärderar
Musikterapi vid autismspektrumtillstånd	Autismspektrumtillstånd – diagnostik och insatser, vårdens organisation och patientens delaktighet	215	2013	254–256	SBU Utvärderar
Sensory motor intervention (sensorisk integrationsterapi) vid autismspektrumtillstånd	Autismspektrumtillstånd – diagnostik och insatser, vårdens organisation och patientens delaktighet	215	2013	254–256	SBU Utvärderar
Son-rise vid autismspektrumtillstånd	Autismspektrumtillstånd – diagnostik och insatser, vårdens organisation och patientens delaktighet	215	2013	148, 156	SBU Utvärderar
Floortime vid autismspektrumtillstånd	Autismspektrumtillstånd – diagnostik och insatser, vårdens organisation och patientens delaktighet	215	2013	148, 156	SBU Utvärderar
Early bird program vid autismspektrumtillstånd	Autismspektrumtillstånd – diagnostik och insatser, vårdens organisation och patientens delaktighet	215	2013	199, 207	SBU Utvärderar
KAT-kit vid autismspektrumtillstånd	Autismspektrumtillstånd – diagnostik och insatser, vårdens organisation och patientens delaktighet	215	2013	207, 209, 399	SBU Utvärderar
Datorstödd träning vid autismspektrumtillstånd	Autismspektrumtillstånd – diagnostik och insatser, vårdens organisation och patientens delaktighet	215	2013	205–206	SBU Utvärderar
<i>E-hälsa är inte traditionell KAM men kommer i en mängd olika former idag, till exempel som självhjälpsbehandling.</i>					
Yoga, akupunktur eller naturläkemedel vid behandling av urininkontinens hos äldre eller sköra äldre	Behandling av urininkontinens hos äldre och sköra äldre	219	2013	64	SBU Utvärderar

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Stövågsbehandling mot tennisarmbåge, hälsenetendinopati eller hälsporre	Effekt av stövågsbehandling vid tennisarmbåge, hälsenetendinopati och hälsporre	Publ datum 2013-11-14	2013		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Internetförmedlad psykologisk behandling vid ångest och förstämningssyndrom	Internetförmedlad psykologisk behandling vid ångest och förstämningssyndrom	2013-02	2013		SBU Utvärderar (Alert)
<i>E-hälsa är inte traditionell KAM men kommer i en mängd olika former idag, till exempel som självhjälpsbehandling.</i>					
Kontinuerligt emotionellt och fysiskt stöd under förlossning, t.ex. beröring och massage som utförs av annan person än vanlig vårdpersonal (partner, moder, doula eller liknande)	Kontinuerligt stöd till kvinnor under förlossning	2013_08	2013		SBU Kommenterar
TENS vid akut eller långvarig smärta	Minskar transkutan elektrisk nervstimulering (TENS) intag av smärstillande läkemedel?	Publ datum 2013-01-04	2013		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Rehabilitering i ett varmt klimat (klimatvård) för personer med reumatiska inflammatoriska sjukdomar, multipel skleros, stroke, neuromuskulära sjukdomar eller psoriasis	Vad är effekten av rehabilitering i ett varmt klimat (klimatvård)?	Publ datum 2013-02-21	2013		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Lågenergilaser vid förebyggande behandling av inflammationer i munnen (oral mukositis) vid cancerbehandling	Förebyggande behandling av inflammationer i munnen (oral mukositis) vid cancerbehandling	Publicerad 2012-02-21	2012		SBU Kommenterar
Kryoterapi med is vid förebyggande behandling av inflammationer i munnen (oral mukositis) vid cancerbehandling	Förebyggande behandling av inflammationer i munnen (oral mukositis) vid cancerbehandling	Publicerad 2012-02-21	2012		SBU Kommenterar
Aloe vera eller honung vid förebyggande behandling av inflammationer i munnen (oral mukositis) vid cancerbehandling	Förebyggande behandling av inflammationer i munnen (oral mukositis) vid cancerbehandling	Publicerad 2012-02-21	2012		SBU Kommenterar
Akupunkturbehandling vid spädbarnskolik	Lindras kolik av akupunktur?	Publ datum 2012-06-01	2012		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Socketlösning mot smärta vid injektioner och provtagning på spädbarn	Socketlösning mot smärta vid injektioner och provtagning på spädbarn	2012_08	2012		SBU Kommenterar
Naturläkemedel (till exempel β -sitosterol, serenoa repens, urtica, cernitin, pumpakärnextrakt) vid godartad prostataförstoring	Godartad prostataförstoring med avfödeshinder	209	2011	Kapitel 5.5 (sid 385–406)	SBU Utvärderar
Tai chi vid sömnbesvär	Behandling av sömnbesvär hos vuxna	199	2010	268	SBU Utvärderar

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Musik vid sömnbesvär	Behandling av sömnbesvär hos vuxna	199	2010	265	SBU Utvärderar
Magnetfältterapi vid sömnbesvär	Behandling av sömnbesvär hos vuxna	199	2010	264	SBU Utvärderar
Yoga vid sömnbesvär	Behandling av sömnbesvär hos vuxna	199	2010	264, 267	SBU Utvärderar
Taktil massage vid sömnbesvär	Behandling av sömnbesvär hos vuxna	199	2010	263	SBU Utvärderar
Akupunktur vid sömnbesvär	Behandling av sömnbesvär hos vuxna	199	2010	261	SBU Utvärderar
Medel från växtriket (frossört, humle, kamomill, kava kava, lavendel, vildsallad) vid sömnbesvär	Behandling av sömnbesvär hos vuxna	199	2010	260	SBU Utvärderar
Valeriana vid sömnbesvär	Behandling av sömnbesvär hos vuxna	199	2010	255	SBU Utvärderar
Sömnkompression vid sömnbesvär	Behandling av sömnbesvär hos vuxna	199	2010	196, 198	SBU Utvärderar
Avslappning vid sömnbesvär	Behandling av sömnbesvär hos vuxna	199	2010	196, 198	SBU Utvärderar
Yoga, akupunktur, avslappningsövningar eller konstterapi som rehabilitering vid bröstcancer	Bröstcancer och rehabilitering	Publicerad 2010-06-02	2010		SBU Kommenterar
Behandling med basal kroppskänedom vid andra indikationer än smärta och depression	Har basal kroppskänedom effekt mot psykosomatiska besvär?	Publ datum 2010-10-27	2010		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Hembloodtrycksmätning vid högt blodtryck	Hembloodtrycksmätning	2010-04	2010		SBU Utvärderar (Alert)
Alkohol, kaffe, te, läsk, juice och mjölk för att påverka risken för diabetes	Mat vid diabetes	201	2010	219	SBU Utvärderar
TENS vid långvarig smärta	Rehabilitering vid långvarig smärta	198	2010	204–205	SBU Utvärderar
Akupunktur vid långvarig smärta	Rehabilitering vid långvarig smärta	198	2010	202, 205	SBU Utvärderar
Triggerpunktsbehandling vid långvarig smärta	Rehabilitering vid långvarig smärta	198	2010	205	SBU Utvärderar
Strukturerade skrivövningar med betoning på känslomässigt uttryckande vid långvarig smärta	Rehabilitering vid långvarig smärta	198	2010	182	SBU Utvärderar
Hypnos vid långvarig smärta	Rehabilitering vid långvarig smärta	198	2010	182	SBU Utvärderar
Visualisering vid långvarig smärta	Rehabilitering vid långvarig smärta	198	2010	182	SBU Utvärderar
Mindfulness vid långvarig smärta	Rehabilitering vid långvarig smärta	198	2010	181	SBU Utvärderar
Yoga vid ländryggssmärta	Rehabilitering vid långvarig smärta	198	2010	128	SBU Utvärderar
Elektroakupunktur vid ländryggssmärta	Rehabilitering vid långvarig smärta	198	2010	127	SBU Utvärderar

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Biofeedback och massage vid långvarig smärta	Rehabilitering vid långvarig smärta	198	2010	119	SBU Utvärderar
Fysikalisk terapi (TENS, akupunktur och värmebehandling) och ortoser vid långvarig smärta inkl. fibromyalgi	Rehabilitering vid långvarig smärta	198	2010	119	SBU Utvärderar
Kombinationsbehandling med laser, elektromagnetiska fält och kontroll av fria radikaler mot hörsel- och balansrubbingar	Vilken effekt har kombinerad behandling med laser, pulserande elektromagnetiska fält samt kontroll av fria radikaler i blod vid hörsel- och balansrubbingar?	Publ datum 2010-04-21	2010		Svar från SBU:s upplysningsstjänst
Stövågsterapi mot kalkaxel avseende smärta, rörelse- och aktivitetsförmåga samt styrka	Vilken effekt har stövågsterapi jämfört med placebobehandling mot kalkaxel avseende smärta, rörelse- och aktivitetsförmåga samt styrka?	Publ datum 2010-06-28	2010		Svar från SBU:s upplysningsstjänst
Neurofeedback vid ADHD hos barn	Datorstött träning för barn med ADHD	2009-05	2009		SBU Utvärderar (Alert)
Datorstött träning av arbetsminnet vid ADHD hos barn	Datorstött träning för barn med ADHD	2009-05	2009		SBU Utvärderar (Alert)
<i>E-hälsa är inte traditionell KAM men kommer i en mängd olika former idag, till exempel som självhjälpsbehandling.</i>					
Akupunktur vid sömnsvårigheter hos vuxna med mätlig till djup depression	Har akupunktur någon effekt mot sömnsvårigheter hos vuxna med mätlig till djup depression?	Publ datum 2009-04-14	2009		Svar från SBU:s upplysningsstjänst
Trädgårdsterapi eller bildterapi vid kroniskt trötthetssyndrom	Medför kognitiv beteendeterapi (KBT), alternativt trädgårdsterapi, alternativt bildterapi snabbare återgång till arbete efter kroniskt trötthetssyndrom?	Publ datum 2009-01-08	2009		Svar från SBU:s upplysningsstjänst
Lekmanaledd patientundervisning med fokus på copingstrategier för patienter med långvariga eller kroniska tillstånd	Vilken är effekten av lekmanaledd patientutbildning med fokus på copingstrategier?	Publ datum 2009-09-15	2009		Svar från SBU:s upplysningsstjänst
Akupunktur mot urinläckage, trängningar och kraftiga trängningar hos kvinnor med urininkontinens	Är akupunktur effektivt för att minska frekvensen av urinläckage, trängningar och kraftiga trängningar hos kvinnor med urininkontinens?	Publ datum 2009-04-06	2009		Svar från SBU:s upplysningsstjänst
Multisensorisk stimulering (MSS) (t.ex. Snoezelen, Sonas) vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/3	2008	163	SBU Utvärderar
Musik, sång, dans vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/3	2008	161, 169	SBU Utvärderar

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Aromaterapi vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/3	2008	161	SBU Utvärderar
Validation (valideringsterapi) vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/3	2008	160	SBU Utvärderar
Reality orientation (RO) vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/3	2008	160	SBU Utvärderar
Ljusterapi vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/3	2008	159	SBU Utvärderar
Aspirin vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/2	2008	495	SBU Utvärderar
Alfa liponsyra (ALA) vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/2	2008	494	SBU Utvärderar
Ginkgo biloba vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/2	2008	493	SBU Utvärderar
NSAID vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/2	2008	491	SBU Utvärderar
Östrogen vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/2	2008	490	SBU Utvärderar
Dehydroepiandrosteron (DHEA) vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/2	2008	488	SBU Utvärderar
Vitamin E vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/2	2008	486	SBU Utvärderar
Folsyra vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/2	2008	485	SBU Utvärderar
Lecitin (lecithin) vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/2	2008	484	SBU Utvärderar
Vitamin B12 vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/2	2008	484	SBU Utvärderar
Vitamin B12 eller folat vid demens	Dementia – Diagnostic and Therapeutic Interventions	172E/2	2008	58, 60	SBU Utvärderar

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Bodynamic som behandling vid posttraumatiskt stressyndrom, egentlig depression eller andra psykiatriska diagnoser	Vilken effekt har Bodynamic i behandlingen av patienter med posttraumatiskt stressyndrom, egentlig depression eller andra psykiatriska diagnoser?	Publ datum 2008-11-13	2008		Svar från SBU:s upplysningsjänst
Elektromagnetisk behandling vid benartärsjukdom	Benartärsjukdom – diagnostik och behandling	187	2007	515	SBU Utvärderar
Intermittent pneumatisk kompression vid benartärsjukdom	Benartärsjukdom – diagnostik och behandling	187	2007	517	SBU Utvärderar
Immunomodulerande terapi (uv-ljus strålning) vid benartärsjukdom	Benartärsjukdom – diagnostik och behandling	187	2007	517	SBU Utvärderar
Vitlöök, Padma-28, E-vitamin, Omega-3 och B-vitamin/folsyra vid benartärsjukdom	Benartärsjukdom – diagnostik och behandling	187	2007	517	SBU Utvärderar
Ginkgo biloba vid benartärsjukdom	Benartärsjukdom – diagnostik och behandling	187	2007	517	SBU Utvärderar
Levokarnitin vid benartärsjukdom	Benartärsjukdom – diagnostik och behandling	187	2007	517	SBU Utvärderar
Gryngingssimulering vid behandling av årstidsrelaterad depression	Ljusterapi vid depression samt övrig behandling av årstidsbunden depression	186	2007	30	SBU Utvärderar
Negativa joner vid behandling av årstidsrelaterad depression	Ljusterapi vid depression samt övrig behandling av årstidsbunden depression	186	2007	30	SBU Utvärderar
Vitt ljus vid behandling av årstidsrelaterad depression	Ljusterapi vid depression samt övrig behandling av årstidsbunden depression	186	2007	30	SBU Utvärderar
Submental electrical stimulation, nasal dilators, didgeridoo playing, avoiding sleep in supine position for treating sleep apnoea	Obstructive sleep apnoea syndrome	184/E	2007	127	SBU Utvärderar
TENS vid långvarig smärta hos barn	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	453	SBU Utvärderar
Massage vid långvarig smärta hos barn	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	452	SBU Utvärderar
Biofeedback vid långvarig smärta hos barn	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	449	SBU Utvärderar
Hypnos vid långvarig smärta hos barn	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	449	SBU Utvärderar
Visualisering vid långvarig smärta hos barn	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	449	SBU Utvärderar
Avslappning vid långvarig smärta hos barn	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	449	SBU Utvärderar

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Lågfrekvent laser, pulserande elektromagnetiska fält, icke invasiv radiofrekvensbehandling vid smärta i ansikte och käkar	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	440	SBU Utvärderar
Egenbehandling (massage, värme, rörelseträning) vid smärta i ansikte och käkar	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	440	SBU Utvärderar
Biofeedback vid smärta i ansikte och käkar	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	440	SBU Utvärderar
Vegetarisk kost vid fibromyalgi	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	424	SBU Utvärderar
Magnetfält (madrass, kuddar, band) vid långvarig smärta	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	416, 426	SBU Utvärderar
Örtor, kostillskott och kost (ingefära, nyponpulver, harpagoört, avokado-/sojabönsextrakt, gammalinolensyra, sälgbark, rörelseträd, lökextrakt) vid långvarig smärta (artros och RA)	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	415–416, 424	SBU Utvärderar
Homeopati vid långvarig smärta	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	415	SBU Utvärderar
Mind/body (tai chi, qigong, yoga, hypnos, mindfulness-meditation, musik, Shoezelen) vid långvarig smärta	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	415, 421	SBU Utvärderar
Healing vid långvarig smärta	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	415	SBU Utvärderar
Smärtinduktion (koldioxidinjektion och brännässla) vid långvarig smärta	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	415, 422	SBU Utvärderar
Balnetterapi vid långvarig smärta	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	415	SBU Utvärderar
Akupunktur och triggerpunktsbehandling vid långvarig smärta	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	399	SBU Utvärderar
Glukosamin vid artros	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	314	SBU Utvärderar
Visualisering vid fibromyalgi	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	221	SBU Utvärderar
Fysikalisk terapi och ortoser vid långvarig smärta	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	388	SBU Utvärderar
Olika fysikaliska terapier: ultraljud, iontofores, laser, värme, kyla, kylspray – stretchbehandling av triggerpunkter, flytande varmt paraffin, faradiska bad, tejpning, elektrisk chockvågsterapi, galvanisk ström, kortvågsdiatermi, inferensterapi, traktion med utrustning, (magnetbehandling), ryggkorssetter och andra ortoser					
Massage vid långvarig smärta	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	386	SBU Utvärderar
Biofeedback vid nack-/axel-/armsmärta, reumatoid artrit, fibromyalgi eller huvudvärk	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	384	SBU Utvärderar

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Avspänning vid långvarig smärta	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	384	SBU Utvärderar
TENS vid behandling av långvarig smärta	Metoder för behandling av långvarig smärta	177/1	2006	363	SBU Utvärderar
Akupunktur vid behandling av generaliserat ångestsyndrom	Behandling av ångestsyndrom	171/2	2005	280	SBU Utvärderar
Homeopatisk terapi vid behandling av generaliserat ångestsyndrom	Behandling av ångestsyndrom	171/2	2005	280	SBU Utvärderar
Valerianaextrakt vid behandling av generaliserat ångestsyndrom	Behandling av ångestsyndrom	171/2	2005	280	SBU Utvärderar
Johannesört vid behandling av generaliserat ångestsyndrom	Behandling av ångestsyndrom	171/2	2005	280	SBU Utvärderar
Kava-kava vid behandling av generaliserat ångestsyndrom	Behandling av ångestsyndrom	171/2	2005	280	SBU Utvärderar
Avslappning vid posttraumatiskt stressyndrom	Behandling av ångestsyndrom	171/2	2005	228	SBU Utvärderar
Hypnos vid posttraumatiskt stressyndrom	Behandling av ångestsyndrom	171/2	2005	227	SBU Utvärderar
Avslappningstekniker vid social fobi	Behandling av ångestsyndrom	171/2	2005	88	SBU Utvärderar
Tillämpad muskelspänning vid specifika fobier	Behandling av ångestsyndrom	171/2	2005	37	SBU Utvärderar
Avslappning vid behandling av paniksyndrom	Behandling av ångestsyndrom	171/1	2005	135	SBU Utvärderar
EMDR vid behandling av paniksyndrom	Behandling av ångestsyndrom	171/1	2005	141	SBU Utvärderar
EMDR vid behandling av posttraumatiskt stressyndrom	Behandling av ångestsyndrom	171/2	2005	228–229	SBU Utvärderar
Manuellt lymfdränage som tilläggsbehandling vid armlymfödem efter bröstcancer	Manuellt lymfdränage som tilläggsbehandling vid armlymfödem efter bröstcancer	2005-04	2005		SBU Utvärderar (Alert)
Reminiscensterapi vid depression	Behandling av depressionssjukdomar	166/3	2004	61	SBU Utvärderar
Mindfulness-based-cognitive therapy vid depression	Behandling av depressionssjukdomar	166/3	2004	88	SBU Utvärderar
Avslappningsmetoder vid behandling av depression	Behandling av depressionssjukdomar	166/3	2004	72–73, 79, 83	SBU Utvärderar
Ljusbehandling hos barn och ungdom vid depression (SAD)	Behandling av depressionssjukdomar	166/2	2004	308	SBU Utvärderar
Johannesört vid behandling av depression	Behandling av depressionssjukdomar	166/2	2004	223	SBU Utvärderar
Jongenerator (negativa joner) vid behandling av depression (SAD)	Behandling av depressionssjukdomar	166/2	2004	198	SBU Utvärderar
Ljusbehandling vid behandling av depression (SAD)	Behandling av depressionssjukdomar	166/2	2004	183–198	SBU Utvärderar
Tryptofan (tryptofan) vid behandling av depression	Behandling av depressionssjukdomar	166/1	2004	495	SBU Utvärderar

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Östrogen vid behandling av depression	Behandling av depressionssjukdomar	166/1	2004	500	SBU Utvärderar
Testosteron och andra androgener vid behandling av depression	Behandling av depressionssjukdomar	166/1	2004	500	SBU Utvärderar
Omega-3 vid behandling av depression	Behandling av depressionssjukdomar	166/1	2004	500	SBU Utvärderar
S-adenosylmetionin (SAM) vid behandling av depression	Behandling av depressionssjukdomar	166/1	2004	498	SBU Utvärderar
Folsyra vid behandling av depression	Behandling av depressionssjukdomar	166/1	2004	498	SBU Utvärderar
Antimikrobiella tillsatser till tandkräm (triclosan)	Kronisk parodontit – prevention, diagnostik och behandling	169	2004	74, 222	SBU Utvärderar
Munsköjningsmedel som supplement till tandborstning (alexidine, triclosan, zink/triclosan, delmopinol, sanguinarin, klorhexidin) samt essenslösningar (mentol, tymol, metylsalicylat, eukaptol)	Kronisk parodontit – prevention, diagnostik och behandling	169	2004	76	SBU Utvärderar
Kaliumtillskott vid måttligt förhöjt blodtryck	Måttligt förhöjt blodtryck	170/1	2004	249	SBU Utvärderar
Biofeedback, meditation, yoga och muskulär avslappning vid måttligt förhöjt blodtryck	Måttligt förhöjt blodtryck	170/1	2004	251 se även kap 10 sid 289	SBU Utvärderar
Akupunktur vid stroke	Akupunktur efter stroke	2003-11-21	2003		SBU Utvärderar (Alert)
Larvbehandling, pneumatisk kompression, elektromagnetisk strålning, elektrisk stimulering, hydroterapi, ultraljud, fototerapi vid hudsår hos äldre	Evidensbaserad äldrevård	163	2003	222–232	SBU Kartlägg
Taktil stimulering, TENS vid kronisk smärta hos äldre	Evidensbaserad äldrevård	163	2003	210–215	SBU Kartlägg
Biofeedback, elektrisk stimulering vid urininkontinens hos äldre	Evidensbaserad äldrevård	163	2003	195–201	SBU Kartlägg
Osteopatisk manipulation vid nedre luftvägsinfektioner hos äldre	Evidensbaserad äldrevård	163	2003	177–189	SBU Kartlägg
Akupressur vid KOL hos äldre	Evidensbaserad äldrevård	163	2003	157–163	SBU Kartlägg
Akupunktur, transkutan elektrisk nervstimulering (TNS), vid stroke hos äldre	Evidensbaserad äldrevård	163	2003	109–119	SBU Kartlägg
Ginkgo biloba, vitaminer, gunga i gungstol, reminiscensterapi, massage, jusbehandling, musikerterapi, ljudterapi, terapeutisk hund, aromaterapi, vid kognitiva sjukdomar hos äldre	Evidensbaserad äldrevård	163	2003	58–85	SBU Kartlägg
Bikarbonat för att förebygga osteoporos och frakturer	Osteoporos – prevention, diagnostik och behandling	165	2003	212	SBU Utvärderar

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Mineraler (zink, magnesium, järn, fosfat, natrium, kalium) för att förebygga och behandla osteoporos	Osteoporos – prevention, diagnostik och behandling	165	2003	161, 211	SBU Utvärderar
Vitaminer (A, K, C) för att förebygga och behandla osteoporos	Osteoporos – prevention, diagnostik och behandling	165	2003	156, 157, 211	SBU Utvärderar
Tai Chi för att förebygga fall vid osteoporos hos äldre	Osteoporos – prevention, diagnostik och behandling	165	2003	242, 243	SBU Utvärderar
Triclosan i tandkräm	Att förebygga karies	161	2002	179	SBU Utvärderar
Xylitol i tandkräm	Att förebygga karies	161	2002	179	SBU Utvärderar
Invertsocker i kosten i stället för vanligt socker	Att förebygga karies	161	2002	145	SBU Utvärderar
Sorbitol eller xylitol som ersättning för sockaros i sötsaker och tuggummi	Att förebygga karies	161	2002	146–148	SBU Utvärderar
Akupunktur vid inkontinens	Behandling av urininkontinens	143	2002	91	SBU Utvärderar
TENS vid inkontinens	Behandling av urininkontinens	143	2002	90	SBU Utvärderar
Elektrostimulering vid inkontinens	Behandling av urininkontinens	143	2002	86	SBU Utvärderar
Vaginala vikter för behandling av urininkontinens	Behandling av urininkontinens	143	2002	85	SBU Utvärderar
Biofeedback för behandling av träningsinkontinens	Behandling av urininkontinens	143	2002	76	SBU Utvärderar
Hypnos för behandling av träningsinkontinens	Behandling av urininkontinens	143	2002	77	SBU Utvärderar
Aromaterapi för behandling av fetma	Fetma – Problem och åtgärder	160	2002	307	SBU Utvärderar
Kosttillskott (krompikolinat, koffein, kolhydrater, lösliga fibrer) för behandling av fetma	Fetma – Problem och åtgärder	160	2002	307	SBU Utvärderar
Krom för behandling av fetma	Fetma – Problem och åtgärder	160	2002	306	SBU Utvärderar
Hypnos för behandling av fetma	Fetma – Problem och åtgärder	160	2002	305	SBU Utvärderar
Akupunktur för behandling av fetma	Fetma – Problem och åtgärder	160	2002	304	SBU Utvärderar
Mjuk massage vid demenssjukdom (utgör ett samlingsbegrepp för interventioner som t.ex. taktill stimulering, taktill massage, aromaterapimassage, hudmassage, beröringsmassage och efflurage)	Mjuk massage vid demenssjukdom	2002-05-07	2002		SBU Utvärderar (Alert)
Avslappning vid opiatmissbruk	Behandling av alkohol- och narkotikaproblem	156/2	2001	87, 40	SBU Utvärderar

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Akupunktur vid kokainberoende	Behandling av alkohol- och narkotikaproblem	156/2	2001	100, 40	SBU Utvärderar
Avslappningsträning vid alkoholproblem	Behandling av alkohol- och narkotikaproblem	156/1	2001	170, 172, 178, 195	SBU Utvärderar
Stresshantering vid alkoholproblem	Behandling av alkohol- och narkotikaproblem	156/1	2001	218	SBU Utvärderar
Meditation vid alkoholproblem	Behandling av alkohol- och narkotikaproblem	156/1	2001	218	SBU Utvärderar
Vitamin B för behandling av alkoholabstinens	Behandling av alkohol- och narkotikaproblem	156/1	2001	86	SBU Utvärderar
Konduktiv pedagogik - ett pedagogiskt program för barn med Cerebral Pares	Konduktiv pedagogik - ett pedagogiskt program för barn med Cerebral Pares	2001-10-31	2001		SBU Utvärderar (Alert)
Antioxidanter för behandling av astma och KOL	Behandling av astma och KOL	151	2000	459	SBU Utvärderar
Klimatvård/klimatbyte för behandling av astma och KOL	Behandling av astma och KOL	151	2000	171-174	SBU Utvärderar
Kosttillskott för behandling av KOL	Behandling av astma och KOL	151	2000	171-174	SBU Utvärderar
Antigenreducerad diet (Vivasorb) för behandling av astma	Behandling av astma och KOL	151	2000	171-174	SBU Utvärderar
Omrättade fettsyror för behandling av astma hos vuxna	Behandling av astma och KOL	151	2000	171-174	SBU Utvärderar
Biofeedback för behandling av astma och KOL	Behandling av astma och KOL	151	2000	151-160	SBU Utvärderar
Avslappning för behandling av astma hos barn och ungdomar	Behandling av astma och KOL	151	2000	151-160	SBU Utvärderar
Qigong för behandling av astma	Behandling av astma och KOL	151	2000	151-160	SBU Utvärderar
Massage för behandling av astma hos barn och ungdom	Behandling av astma och KOL	151	2000	151-160	SBU Utvärderar
Zonterapi för behandling av astma	Behandling av astma och KOL	151	2000	151-160	SBU Utvärderar
Yoga för behandling av astma och KOL	Behandling av astma och KOL	151	2000	151-160	SBU Utvärderar
Kiropraktorbehandling av astma och KOL	Behandling av astma och KOL	151	2000	151-160	SBU Utvärderar
Homeopati för behandling av astma och KOL	Behandling av astma och KOL	151	2000	151-160	SBU Utvärderar
Akupunktur för behandling av astma och KOL	Behandling av astma och KOL	151	2000	151-160	SBU Utvärderar
Hypnos för behandling av astma och KOL	Behandling av astma och KOL	151	2000	139-144	SBU Utvärderar

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Friskluftsmask för prevention av astma	Behandling av astma och KOL	151	2000	71–79	SBU Utvärderar
Luftrenare för prevention av astma	Behandling av astma och KOL	151	2000	71–79	SBU Utvärderar
Kvalitetsanering för prevention av astma	Behandling av astma och KOL	151	2000	71–79	SBU Utvärderar
Elektromagnetisk terapi och magnetbehandling (halsband) vid kronisk nacksmärta	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	177	SBU Utvärderar
Laserbehandling vid kronisk nacksmärta	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	176	SBU Utvärderar
Vattenudd vid kronisk nacksmärta	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	176	SBU Utvärderar
Akupunktur vid kronisk nacksmärta	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	175	SBU Utvärderar
Sjukgymnastiska behandlingsmetoder i kombination med t. ex. massage och värmebehandling vid kronisk nacksmärta	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	174–175	SBU Utvärderar
Manuell behandling (mobilisering, sjukgymnastik i kombination med varma och kalla omslag, kortvågsdiatermi, vattenbehandling, traktion, aktiva och passiva manuella repetitiva rörelser, massage m.m.) vid akut nacksmärta	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	157–158	SBU Utvärderar
Avslappning vid akut nacksmärta	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	156	SBU Utvärderar
Stretching, värme och massage vid akut nacksmärta	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	156	SBU Utvärderar
Ultraljud vid akut nacksmärta	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	156	SBU Utvärderar
Akupunktur vid akut nacksmärta	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	154	SBU Utvärderar
TENS vid akut nacksmärta	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	154	SBU Utvärderar
Elektromagnetisk behandling vid akut nacksmärta	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	153	SBU Utvärderar
Infrarött ljus vid akut nacksmärta	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	153	SBU Utvärderar
Laserbehandling vid akut nacksmärta	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	153	SBU Utvärderar
Kurortsterapi (mineralvattenbad, undervattensmassage, vila) vid kroniska ländryggsbesvär	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	74	SBU Utvärderar
Akupunktur vid kroniska ländryggsbesvär	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	74, 101–102	SBU Utvärderar
TENS vid kroniska ländryggsbesvär	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	74, 101	SBU Utvärderar
Avslappningsövningar vid kroniska ländryggsbesvär	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	92–93	SBU Utvärderar

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
EMG-styrd biofeedback vid kroniska ländryggsbesvär	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	73, 92–93	SBU Utvärderar
Ryggrättning (tjäningsövningar, extensionsträning, flexionsträning, massage, varma inpackningar m.m.) vid kroniska ländryggsbesvär	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	70, 94–96	SBU Utvärderar
Akupunktur vid akuta ländryggsbesvär	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	28	SBU Utvärderar
TENS vid akuta ländryggsbesvär	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	27	SBU Utvärderar
Fysikaliska metoder (kyla, värme, kortvågdiatermi, massage, ultraljud) vid akuta ländryggsbesvär	Ont i ryggen, ont i nacken	145/2	2000	27	SBU Utvärderar
Visuell föreställningsterapi (inklusive avslappning) vid depression hos äldre	Evidensbaserad omvårdnad vid behandling av personer med depressionssjukdomar	EVO 3	1999	29	SBU Kartlägg
Musikterapi vid depression hos äldre	Evidensbaserad omvårdnad vid behandling av personer med depressionssjukdomar	EVO 3	1999	28	SBU Kartlägg
Slöjterapi vid depression hos äldre	Evidensbaserad omvårdnad vid behandling av personer med depressionssjukdomar	EVO 3	1999	26	SBU Kartlägg
Musikterapi vid schizofreni	Evidensbaserad omvårdnad vid behandling av personer med schizofreni	EVO 4	1999	26	SBU Kartlägg
Lågdoserat ultraljud vid akuta ländryggsbesvär	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	24	SBU Kartlägg
Värme i kombination med flexion eller manuell terapi vid akuta ländryggsbesvär	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	25	SBU Kartlägg
Kyla i kombination med böjningsövningar och hållningsråd vid akuta ländryggsbesvär	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	26	SBU Kartlägg
Kortvågsbehandling vid ryggsbesvär	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	26	SBU Kartlägg
Ryggskola som tillägg till daglig behandling med massage, ultraljud och kyla vid subakuta ländryggsbesvär	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	27	SBU Kartlägg
TENS i kombination med rörlighetsträning vid kroniska ländryggsbesvär	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	30	SBU Kartlägg

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Brunnsbehandling på kurort vid kronisk ländryggssmärta	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	30	SBU Kartlägg
Fysikaliska behandlingsformer (hot-packs samt ultraljud och TENS) vid kroniska ländryggsbesvär (patienter opererade med laminectomi)	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	31	SBU Kartlägg
Träningsprogram med tillägg vid behov av värme, massage eller elektroterapi vid kroniska ryggbesvär	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	34	SBU Kartlägg
Värme-/kortvägs- och ultraljudsbehandling samt aktiva flexions-/ extensionsövningar vid moderat till svår akut eller subakut smärta med plötslig debut	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	36–37	SBU Kartlägg
Kortvägsbehandling vid subakut ländryggssmärta utan neurologiska symtom	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	37	SBU Kartlägg
Behandling av osteopat vid subakut ländryggssmärta utan neurologiska symtom	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	37	SBU Kartlägg
Kortvägsbehandling vid akuta eller subakuta ryggbesvär	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	37	SBU Kartlägg
Ryggmassage vid subakuta ryggbesvär	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	38	SBU Kartlägg
Transkutan muskelstimulering vid subakuta ryggbesvär	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	38	SBU Kartlägg
Värmebehandling med infrarött ljus vid ländryggssmärta	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	38	SBU Kartlägg
Elektrisk biofeedback vid kroniska ländryggsbesvär	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	51–52	SBU Kartlägg
Laserbehandling i kombination med träning vid kroniska ländryggsbesvär	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	54	SBU Kartlägg
Akupunktur vid kroniska ryggbesvär	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	102	1999	56	SBU Kartlägg
Lågeffektlaser, diodynamisk ström, ljusterapi med infrarött ljus, pulserad elektromagnetisk terapi (PEMT) vid akut nacksmärta, kronisk nacksmärta, whiplashskada, cervikogen huvudvärk	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	101	1999	38–39	SBU Kartlägg
Kyla, värme, bassängträning, vid whiplashskada i tidigt skede	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	101	1999	37	SBU Kartlägg

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

KAM-metod	Rapporttitel	Rapportnummer	År	Sidhänvisning	Typ av publikation
Individuellt anpassat sjukgymnastiskt behandlingsprogram som bland annat innefattade avslappningsövningar, kroppsmedvetandeträning, traction vid kronisk cervikal radiculopati	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	101	1999	36	SBU Kartlägg
Akupunktur vid akut nacksmärta, kronisk nacksmärta, whiplashskada, cervikogen huvudvärk	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	101	1999	35	SBU Kartlägg
Massage, vila, TENS vid akut nacksmärta, kronisk nacksmärta, whiplashskada, cervikogen huvudvärk	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	101	1999	32–33, 38	SBU Kartlägg
Avspänningsmetoder: hypnos, meditation, autogen träning, yoga vid högt blodtryck	Evidensbaserad sjukgymnastisk behandling – patienter med ländryggsbesvär	EVO 2	1998	34	SBU Kartlägg
Akupunktur för rökavvänjning	Metoder för rökavvänjning	138	1998	86	SBU Utvärderar
Hypnos för rökavvänjning	Metoder för rökavvänjning	138	1998	86	SBU Utvärderar
Antioxidanter (askorbinsyra (C-vitamin), tokoferol (E-vitamin), betakaroten/karotenoider, selen) för att förebygga hudcancer, hjärntumörer, cancer i huvud-halsregionen, cancer i matsstrupen, magsäckscancer, cancer i tjock- och ändtarm, lungcancer, cancer i lever, gallblåsa och gallvägarna, cancer i bukspottkörteln, cancer i sköldkörteln, bröstcancer, gynecologisk cancer, prostatacancer, njurcancer, cancer i urinvägarna och urinblåsan, cancer i blodbildande organ	Att förebygga sjukdom med antioxidanter	135/2:1	1997	23–144	SBU Utvärderar
Antioxidanter (karotenoider, växtfenoler, ubikinon (Q10)) för att förebygga sjukdom	Att förebygga sjukdom med antioxidanter	135/1	1997	297–313	SBU Utvärderar
Antioxidanter (askorbinsyra (C-vitamin), tokoferol (E-vitamin), betakaroten, selen) för att förebygga reumatoid artrit	Att förebygga sjukdom med antioxidanter	135/1	1997	291–296	SBU Utvärderar
Antioxidanter (askorbinsyra (C-vitamin), tokoferol (E-vitamin), betakaroten, selen) för att förebygga infektionssjukdomar	Att förebygga sjukdom med antioxidanter	135/1	1997	281–289	SBU Utvärderar
Antioxidanter (askorbinsyra (C-vitamin), tokoferol (E-vitamin), betakaroten, selen) för att förebygga neurologiska sjukdomar	Att förebygga sjukdom med antioxidanter	135/1	1997	271–280	SBU Utvärderar
Antioxidanter (askorbinsyra (C-vitamin), tokoferol (E-vitamin), betakaroten, selen) för att förebygga ögonsjukdomar	Att förebygga sjukdom med antioxidanter	135/1	1997	249–270	SBU Utvärderar
Antioxidanter (askorbinsyra (C-vitamin), tokoferol (E-vitamin), betakaroten, selen) för att förebygga diabetes	Att förebygga sjukdom med antioxidanter	135/1	1997	233–248	SBU Utvärderar
Antioxidanter (askorbinsyra (C-vitamin), tokoferol (E-vitamin), betakaroten, selen) för att förebygga hjärt-kärlsjukdom	Att förebygga sjukdom med antioxidanter	135/1	1997	177–231	SBU Utvärderar
Akupunktur, biofeedback, TENS, kryoterapi, massage, m. fl. för behandling av ryggsmärta	Ont i ryggen – orsaker, diagnostik och behandling	108	1991	88	SBU Utvärderar

Bilaga 3

Tabell 1 Poster i SBU:s databas med vetenskapliga kunskapsluckor märkta med ämneskategorin "komplementärmedicin" den 31 december 2018.

Titel	Diarienummer	Publiceringsdatum
Yoga jämfört med annan behandling eller väntelista vid depression	SBU 2018/793	2018-12-12
Vårdarsång jämfört med sedvanlig vård vid måttlig till svår demenssjukdom	SBU 2018/701	2018-11-06
Validation enligt Feil jämfört med sedvanlig vård vid demenssjukdom och beteendestörning avseende depression, ADL-funktion, ångest, livskvalitet, dygnet-runt-omsorg och utfall mätt på anhöriga	SBU 2018/609	2018-10-17
Remissens jämfört med ingen behandling vid demenssjukdom avseende depression, beteendestörning, ADL-funktion, livskvalitet, ångest, dygnet-runt-omsorg och utfall mätt på anhöriga	SBU 2018/608	2018-10-17
Strukturerade insatser med musik, sång och dans vid måttlig till svår demenssjukdom jämfört med frånvaro av åtgärden	SBU 2018/604	2018-10-17
Taktil massage vid svår demenssjukdom jämfört med frånvaro av åtgärden	SBU 2018/606	2018-10-17
Djuri vården inom särskilt boende vid måttlig till svår demenssjukdom jämfört med frånvaro av åtgärden	SBU 2018/610	2018-10-17
Vaginal massage under vaginal förlösning för att minska risken för bristningar på ändtarmens ringmuskel	SBU 2017/244	2017-02-08
Olja, vaselin eller vax för att minska risken för bristningar på ändtarmens ringmuskel vid vaginal förlösning	SBU 2017/243	2017-02-08
Vaginal massage under graviditet för att minska risken för bristningar på ändtarmens ringmuskel vid vaginal förlösning	SBU 2017/228	2017-02-06
Konst och hantverksterapi för behandling vid schizofreni	UTV2016/231	2016-08-08
Sensorisk stimulering vid akut eller subakut nacksmärta för att förebygga långvariga smärttillstånd	UTV2016/203	2016-08-08
Sensorisk stimulering vid nacksmärta i samband med whiplashrelaterade besvär för att förebygga långvariga smärttillstånd	UTV2016/202	2016-08-08
Sensorisk stimulering vid akut eller subakut ländryggsmärta för att förebygga långvariga smärttillstånd	UTV2016/201	2016-08-08
Manuell behandling vid akut eller subakut ländryggsmärta för att förebygga långvariga smärttillstånd	UTV2016/198	2016-08-08
Manuell behandling vid akut eller subakut nacksmärta för att förebygga långvariga smärttillstånd	UTV2016/200	2016-08-08
Ljusterapi vid depression hos personer över 65 år	UTV2015/188	2015-03-25
Ljusterapi vid depression hos sköra äldre personer över 65 år	UTV2015/166	2015-03-19
Yoga för patienter med kronisk stroke där det gått minst tre år sedan stroketillfället	UTV2015/109	2015-02-16
Akupunktur vid spädbarnsskolkik	UTV2012/368	2012-10-12
Musik vid dyslexi hos barn	UTV2014/463	2014-09-02
Akupunktur vid långvarig nack- och skuldersmärta	UTV2011/98	2011-01-17

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

Titel	Diarienummer	Publiceringsdatum
Akupunktur vid medelsvår egentlig depression hos vuxna	UTV2011/142	2011-02-03
Ljusterapi vid medelsvår egentlig årtidsbunden depression hos barn och ungdomar	UTV2011/152	2011-02-03
Omega-3-fettsyror vid demenssjukdom	UTV2011/154	2011-02-03
Vitamin C och/eller vitamin E vid demens	UTV2011/156	2011-02-03
Komplementära behandlingsmetoder för bröstcancerpatienter som genomgått kirurgi	UTV2011/245	2011-10-13
Behandling av spädbarnskolik med probiotika	UTV2014/337 (UT UTV2013/141)	2014-07-07
Probiotika för att förebygga spädbarnskolik	UTV2014/338	2014-07-07
Dansterapi vid autismspektrumtillstånd	UTV2014/319	2014-06-27
Dansterapi vid utvecklingsstörning	UTV2014/320	2014-06-27
Vitamin B vid ADHD	UTV2014/195	2014-02-26
Vitamin D vid ADHD	UTV2014/196	2014-02-26
Meditation vid ADHD	UTV2014/174	2014-02-26
Omega-3 och omega-6 fettsyror vid ADHD	UTV2014/171	2014-02-25
Magnesium vid ADHD	UTV2014/172	2014-02-25
Vitamin B12 som kosttillskott vid autismspektrumtillstånd (AST)	UTV2014/136	2014-02-25
Vitamin B6 och magnesium som kosttillskott vid autismspektrumtillstånd (AST)	UTV2014/135	2014-02-25
Probiotika som kosttillskott vid autismspektrumtillstånd (AST)	UTV2014/122	2014-02-25
Omega-3 som kosttillskott vid autismspektrumtillstånd (AST)	UTV2014/120	2014-02-25
Vitamin D som kosttillskott vid autismspektrumtillstånd (AST)	UTV2014/137	2014-02-25
Zonterapi vid urininkontinens hos äldre och sköra äldre	UTV2013/450	2013-12-17
Magnetisk stimulering vid urininkontinens hos äldre och sköra äldre	UTV2013/441	2013-12-17
Hypnoterapi (hypnos) vid urininkontinens hos äldre och sköra äldre	UTV2013/436	2013-12-16
Akupunktur vid urininkontinens hos äldre och sköra äldre	UTV2013/431	2013-12-16
Massage och fysisk träning jämfört med rådgivning om hemträning för patienter med subakut eller långvarig nacksmärta	UTV2013/391	2013-11-15

Tabellen fortsätter på nästa sida

Tabell 1 fortsättning

Titel	Diarienummer	Publiceringsdatum
Musikterapi för barn i livets slutskede	UTV2013/257	2013-10-07
Lekterapi för barn i livets slutskede	UTV2013/256	2013-10-07
Akupunktur eller akupressur som tillägg till läkemedelsbehandling mot illamående hos patienter i livets slutskede	UTV2013/248	2013-10-07
Öronakupunktur som tillägg till smärtstillande läkemedelsbehandling till patient i livets slutskede med nervsmärta	UTV2013/247	2013-10-07
Bildterapi utförd av bildterapeut till patienter i livets slutskede	UTV2013/245	2013-10-07
Medicinsk yoga efter akut koronärt syndrom	UTV2013/135	2013-04-24
Meditation vid maladaptiv stressreaktion	UTV2013/14	2013-01-16
Akupunktur för avvänjning från daglig rökning hos vuxna	UTV2012/617	2012-12-12
Akupunktur vid störd ansikts-käkmotorik pga pares	UTV2012/573	2012-11-29
Hypnos för avvänjning från daglig rökning hos vuxen	UTV2012/499	2012-11-07
Akupunktur vid artros i höft (när grundbehandling inte gett tillräckligt resultat)	UTV2012/451	2012-11-02
Akupunktur vid idiopatisk ansiktssmärta och atypisk odontalgi	UTV2012/414	2012-11-01
Elektroakupunktur vid artros i knä (när grundbehandling inte gett tillräckligt resultat), med avseende på funktion och livskvalitet	UTV2012/405	2012-10-31
Ost och probiotika vid initial rotkaries med risk för progression	UTV2012/199	2012-05-11
Ost och probiotika vid risk för rotkaries	UTV2012/176	2012-04-25
Ost och probiotika vid initial kronkaries med risk för progression	UTV2012/156	2012-04-23
Ost och probiotika vid risk för kronkaries	UTV2012/138	2012-04-19